Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisen merenkulkualan yhdennetyn palveluympäristön perustamisesta ja direktiivin 2010/65/EU kumoamiseksi

U 49/2018 vp

Asiantuntijakuuleminen

Liikenne- ja viestintävaliokunta 13.9.2018

Liikenneneuvos, johtava asiantuntija Kari Saari

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

NYKYTILANNE: Satamiin saapuvilla/lähtevillä aluksilla on ilmoitusvelvollisuus, jonka sisällöstä ja toteuttamisesta nykyisin säädetään EU:ssa alusten ilmoitusmuodollisuuksia koskevalla direktiivillä (2010/65/EU)

EU:n meripolittikan toimivuustarkastuksen osana v.2016-17 tehdyn direktiivin toiminta-arvioinnin tulos:

=> Tavoitteet edelleen asianmukaiset ja oikeat; tavoitteet eivät ole toteutuneet riittävästi

- Kansalliset keskitetyt palvelupisteet **(NSW) ei yhdenmukaistettu**
- Jäsenmaissa **erilaiset käyttöliittymät, välitettävät tietomuodot ja ilmoitusmenettelyt**
- Jäsenmaissa ilmoituksia koordinoidaan keskitettyjen palvelupisteiden (NSW) kautta, mutta **kansallisia tietovaatimuksia hoidetaan usein eri ilmoituskanavia pitkin**
- Muita EU:n asettamia ilmoitusmuodollisuuksia kuten **tullin toimintaan liittyviä erinäisiä ilmoituksia hoidetaan niitä varten luotujen tullitietojärjestelmien kautta**
- **Tietojen jakamisympäristö ja jatkohyödyntäminen on tehotonta** jäsenmaissa ja koko EU:n alueella
- Monesti meriliikenteen harjoittajilta **pyydetään saman satamakäynnin aikana toimittamaan samat tiedot useammin kuin kerran**

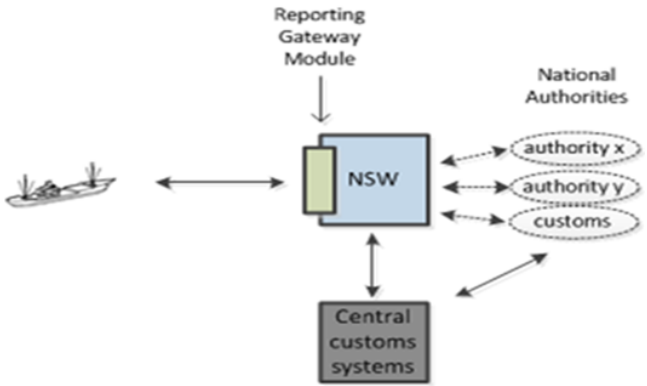
Ehdotuksessa valittu toteutusperiaate yhtenäiselle palveluympäristölle

Komissio arvioi kuutta ilmoitusväylien yhtenäistämisasteen suhteen eriasteista vaihtoehtoa palveluympäristön toteuttamiselle.

Ehdotuksessa valitun yhtenäisen palveluympäristön arkkitehtuurin toteutusperiaate:

- Perustuisi satamakäynti-ilmoitusten välittämiseen ns. yhden luukun periaatteella **kansallisesti keskitettyisin palvelupisteisiin (NSW).**

- Kansallisiin keskitettyihin palvelupisteisiin tiedot toimitettaisiin komission jatkossa kehittämän **ilmoituskäyttöliittymämoduulin (Reporting Gateway Module) kautta,** joka varmistaa jäsenmaiden kesken yhdenmukaisen tietoteknisen ratkaisun ilmoitusväylälle

EU- TASON VAIKUTUSARVIOINTI

- Vaihtoehdolla oli paras kustannustehokkuussuhde
- Poistaa hallinollista taakkaa (KOM arvio ajanjaksolla 2020-30 n. 22-25 milj. henkilötyötuntia meriliikenteen harjoittajilta)
- Hallinnollisen taakan vähentyminen varustamoille/v 2020-30 arvo 625-720 milj. e + pos. vaikutus kilpailukykyyn, kasvuun, työpaikkoihin ja CO2 vähentämiseen
- Täysin harmonisoitu, yksinkertainen ja kattava ilmoitusympäristö – vahvistaa meriliikenteen kilpailukykyä
- Valitun vaihtoehdon kustannukset: IT –ohjelmiston kehittäminen, järjestelmien sopeuttaminen, säännölliset ohjelmistojen päivitykset => kokonaiskustannukset v. 2020-30 jäsenmaille ja komissiolle yhteensä 29.4 milj. e
- Kustannukset jäsenmaiden hallinnolle: v. 2020-30 ajanjaksolla per jäsenmaa 1.15 milj. e (komission IT –ratkaisun hyödyntämisen alkuinvestointi ja vuosikustannukset)

KANSALLINEN VAIKUTUSARVIOINTI

- Yhdennetyn palveluympäristön IT –ratkaisut tuovat muutostarpeita viranomaisten, varustamojen ja satamien kansallisiin järjestelmiin aiheuttaen kustannuksia.

- Komissio tulee määrittämään yksityiskohdat ilmoituskäyttöliittymämoduulin ja IT-ohjelmiston toteutuksesta vasta asetuksen hyväksymisen jälkeen täytäntöönpanosäädöksillä.

- Taloudelliset vaikutukset meriliikenteen harjoittajille riippuvat merkittävästi komission delegoidun toimivallan käytöstä, valittavasta järjestelmän arkkitehtuurista ja mahdollistaako se toimijoille tiedon välittämisen kustannustehokkaasti rajapintaratkaisuilla

- Yhdennetyn palveluympäristön IT- järjestelmien muutosten on arvioitu edellyttävän merkittäviä muutoksia nykyiseen Portnet – järjestelmään ja mahdollisesti jopa korvaamisen uudella järjestelmällä. Alustavien arvioiden mukaan merkittävät järjestelmämuutokset nykyiseen Portnet -järjestelmään tai uuteen järjestelmään siirtyminen aiheuttaisi n. 3- 5 miljoonan euron lisäkustannuksen.

Esitys valtioneuvoston kannaksi (1/3)

- Ehdotuksen tavoitteita pidetään kannatettavina. Ehdotus tulisi pyrkiä toteuttamaan tietoteknisesti kevyin menettelyin ja mahdollistaen päälliköille/varustamoille ilmoittaminen olemassa olevia rajapintoja hyödyntäen kustannustehokkaasti.

- Yhdennetty palveluympäristö voi edistää alusten satamailmoitusten sähköistä tiedonvälitystä ja vähentää meriliikenteen ilmoitusvelvollisille (päälliköille/varustamoille) aiheutuvaa hallinnollista taakkaa sekä parantaa kauppamerenkulun ja koko logistiikkaketjun toimintaedellytyksiä.

- Yhdennetty palveluympäristö tulisi pyrkiä toteuttamaan hyödyntäen kansallisten ilmoitusjärjestelmien (NSW) verkostoa ja hajautettuja tietojärjestelmiä. Hajautettuja tietokantoja ja järjestelmiä hyödynnettäessä on tärkeää varmistaa niiden yhteentoimivuus sekä teknisten toteutusten teknologisen neutraalisuuden toteutuminen.

Esitys valtioneuvoston kannaksi (2/3)

- Satamailmoituksiin esitetty yhdenmukaistettu tyhjentävä dataelementtiluettelo on kannatettava ratkaisu helpottaen ilmoittajien toimintaa ja vähentäen hallinollista taakkaa. Suomen kannalta tärkeää on saada dataelementtiluetteloon mukaan mm. talvimerenkulkuun ja väylämaksuihin liittyvät tiedot.

- Ilmoitusmuodollisuuksien täyttämiseksi järjestelmässä ilmoitusvelvollisilla (päälliköt/varustamot) tulisi olla halutessaan oikeus hoitaa raportointivelvoite avaamalla kansallisen keskitetyn palvelupisteen (NSW) viranomaiselle käyttöoikeudet saada kyseiset tiedot ilmoitusvelvollisen tahon (laivan/varustamon/asiamiehen) tietojärjestelmän rajapinnasta.

- Lisäksi tavoiteltavaa olisi, että järjestelmässä olisi yrityksille mahdollisuus logistiikka- ja liiketoimintojensa edistämiseksi asettaa laajemminkin tietoja saataville omaan ohjelmointirajapintaan ja antaa valitsemilleen eri toimijoille pääsyn kullekin taholle sallimiinsa tietoihin.

Esitys valtioneuvoston kannaksi (3/3)

- Ehdotuksen jatkomuotoilussa ja asetuksen liitteiden täydentämisessä tulee varmistaa, että komissiolle toimivallan siirtoa koskevat säännökset ovat riittävän selkeitä, tarkkarajaisia ja tarkoituksenmukaisia.

- Jatkovalmisteluissa on tarpeen pyrkiä selkeyttämään ehdotuksen sisältämiä tulkinnanvaraisia muotoiluja sekä voimaan tulon jälkeen täytäntöönpanosäännöksillä myöhemmin annettavaksi tarkoitettujen säännösten soveltamissisältöjä.